

OBČINSKA UPRAVA

Poučni stanovski list zupanom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim javnim organom.

Izhaja vsakega 5. in 20. dne meseca, ter stane celoletno 8 kron, polletno pa 4 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladimir Ravnihar.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

O zadnjevoljnih naredbah.

Piše dr. Vladislav Pegan.

Ni je skoraj tvarine v pravnem življenju, ki bi povzročala toliko velikih in dragih pravnih, kakor je dedno pravo. Edino zemljišnih sporov je razmeroma več kot dednih. Med dedinskimi pravnimi samimi je pa največ takih, ki izvirajo iz zadnjevoljnih naredb. Tu se izpodbija testament, češ da ni pravilno spisan, tam ker ni bilo dovolj prič, v tretjem slučaju, ker priče niso bile prave itd.

Odpomoči takim nedostatom s tem, da se poučijo občinski organi o najvažnejših postavnih določbah glede zadnjevoljnih naredb, je namen tega spisa.

Namenjen je v prvi vrsti občinskim predstojnikom in tajnikom, ki se po navadi kličejo k oporokam, bodisi kot zaupni možje, bodisi kot priče, bodisi kot pisci testamenta. Pri takih prilikah bo kazalo pregledati ta članek.

Ljudski jezik imenuje kratkomalo vsako zadnjevoljno naredbo »testament«. Ta označba je deloma napačna, ker se pojm testamenta ne krije z onim zadnjevoljne naredbe. Vsak testament je sicer zadnjevoljna naredba, ne pa narobe; imamo namreč zadnjevoljne naredbe, ki niso testamenti. Občni državljanski zakonik pravi, da je zadnjevoljna naredba vsaka enostranska, torej poljubno preključljiva izjava zapustnika, komu naj po smrti pripade njegovo premoženje. Enostranska se imenuje zadnjevoljna naredba zato, ker je treba za nje veljavnost izražene volje samo ene osebe, v nasprotju z dvostranskimi pogodbami, kjer je treba za obstoj pogodbe dveh oseb, kakor n. pr. pri kupnih pogodbah, kjer sta prodajalec in kupec.

Med zadnjevoljnimi naredbami razločujemo dve vrsti:

1.) pravi testament

2.) kodicil.

Testament je zadnjevoljna naredba le tedaj, če je v njej postavljen ali imenovan dedič, t. j. oseba, kateri naj pripade cela zapuščina ali pa neki določeni del tiste n. pr. ena četrtina, tri petine zapuščine. Vse druge zadnjevoljne naredbe so kodicili.

Če napravi A pismeno določbo, naj po njega smrti dobi njegov prijatelj B hišo z vrtom, je to samo kodicil, in ne testament, ako ima A ob svoji smrti še kako drugo premoženje. Testament taka določba zato ni, ker ni v njej izrečeno, koliki del zapuščine pripade prijatelju B. Tudi če bi bila gori navedena hiša z vrtom natančno polovica ali četrtina zapustnikovega premoženja, B še vedno ni dedič in torej zadnjevoljna naredba ni testament, ker zapustnik ni izrečno določil, koliki del njegovega premoženja naj pride na prijatelja B.

Da je zadnja naredba veljavna, je potreba v prvi vrsti zmožnost zapustnika posmrtno razpolagati s svojim premoženjem. Ta zmožnost se bistveno razločuje od one, ki dopušča razpolagati med živimi. Dočim sme n. pr. devetnajstletni človek svoje premoženje posmrtno zapustiti komur hoče, mu je do izpolnjenega 24. leta zabranjeno prodati ali darovati tudi mali del svojega premoženja.

Popolnoma nezmožni posmrtno razpolagati so:

1.) nedorasli otroci do izpolnjenega 14. leta;

2.) oni, ki se svojega dejanja ne zavedajo kot: bebeci, norci, besni, do nazavednosti pijani itd. Neka navidezna izjema obstoji glede umobolnih, ki imajo včasih takozvane svitle trenutke, v katerih se jim za kratek čas vrne zavest. Če napravi slaboumen v takem svitem trenutku oporoko, je veljavna. Seveda mora tisti, ki trdi da je od slaboumnega napravljena

oporoka spisana ali izrečena pri zavesti v svitem trenutku, to natančno dokazati. Kakor že gori rečeno, je pa ta izjava le navidezna, ker se slaboumni ob času svetlega trenutka svojega dejanja zaveda;

3.) oni ki zadnje volje jasno in razločno ne morejo izjaviti, bodisi izreči ali zapisati kakor n. pr. gluhonemi slepec, ki ne zna pisati;

4.) redovniki, ki so napravili slovesno obljubo ubožstva, kakor n. pr. kapucini in dr. Če imajo ti ob času smrti kako premoženje, pripade tisto postavnim dedičem, t. j. onim osebam, katere določa postava kot dediče, če kedo umrje brez oporoke.

5.) vojaški begunci (dezertjerji), toda samo oni, ki bi imeli služiti v vojski (Linie) in mornarici ozir. njih rezervi, ne pa tudi domobranči-begunci;

6.) oni člani c. in kr. vojske ter mornarice, ki so bili obsojeni na smrt ali pa v težko ječo. Na smrt obsojeni niso zmožni delati oporoke (zmožni testiranja) od trenutka, ko se jim smrtna sodba naznani, drugi pa od razglašene sodbe pa do prestane kazni. Ta določba je prej veljala tudi za civiliste in za domobrancelje, a se je odpravila za civiliste leta 1867., za domobrancelje pa leta 1885.

Deloma v posameznih slučajih in s posebnimi omejitvami so pa testiranja nezmožni:

1.) nedoletni od 14. do 18. leta. Le-ti smejo napraviti samo ustnen testament, toda še tega ne drugače, kakor pri sodišču ali pred notarjem. Sodišče, oziroma notar, pred katerim hoče tak maloletni napraviti oporoko, se imajo prepričati, če je to kar in kakor hoče zapustnik sporočiti njegova prava premišljena volja. O izrečeni oporoki se ima napraviti poseben zapisnik. Tudi če bi se sodnik ali notar prepričala, da tak maloletni dela testament brez premisleka, v jezi ali vsled prigovarjanja od te ali one strani, se ne smeta braniti, spisati oporoko na zapisnik. Seveda sta pa opravičena posebej zapisati svoje opazke, iz katerih se da posneti, pod katerimi razmerami je prišel maloletni do testiranja.

Kdor je pa nad 18 let star, sme prosto in brez vsake omejitve testirati (delati oporoko).

2.) zapravljljivi t. j. osebe, nad katerimi je sodišče zaradi razsipnega življenja in slabega upravljanja premoženja uvedlo kuratelo. Zapravljljivec sicer lahko napravi oporoko, toda le o polovici svojega premoženja. Druga polovica pripade na vsak način postavnim dedičem. Če pa zapravljljivec nima postavnih dedičev, potem lahko testira o celim premoženju.

3.) osebe, ki so dolžne zapustiti dolžni delež. Med te osebe se štejejo stariši, ki smejo razpolagati le o polovici svojega premoženja, če imajo otroke, dalje otroci, ki lahko testirajo samo o dveh tretjinah premoženja, če sta živa še oče in mati, o petih šestinah ($\frac{5}{6}$), če je živ samo še jeden. Otroci so dolžni zapustiti starišem dolžni delež le tedaj, če sami nimajo lastnih otrok. Če pa imajo sami otroke, jih nasproti starišem ne veže dolžnost, jim kaj zapustiti,

ker v tem slučaju morajo skrbeti v prvi vrsti za lastne otroke.

Da je oporoka veljavna, mora biti napravljena v posebni zakonito določeni obliki. Različne so določbe za pismene, različne za ustmene oporoke.

Predno se spuščamo v razpravo o različnih oblikah zadnjevoljnih naredb, pripomnimo, da veljajo v tem oziru enake določbe o testamentih in kodicih. Zaradi enostavnosti bomo odslej govorili samo o testamentih ozir. oporokah.

Postava pozna sledeče vrste pismenih oporok:

1.) Če zna zapustnik sam pisati, napravi lahko lastnoročno svoj testament brez prič. Treba mu je le oporoko spisati, podpisati in ji datum pristaviti. Oporoka je sicer brez datuma tudi veljavna, a vendar je svetovati, da se ga vedno zapiše, ker se dá na ta način marsikaj po smrti testatorja (t. j. onega, ki je testament delal) pojasniti. Če se najmeta n. pr. dva testamenta, se lahko določi, kateri je kot novejši ali mlajši v veljavi, kar se nasprotno ne da dognati, če je le jeden brez datuma.

2.) Testator, ki zna sicer pisati in brati, a oporoke ne more, noče ali ne zna sam spisati, mora privzeti k pismenem testamentu tri priče. Ena izmed teh prič lahko testament sestavi in spiše. Lahko pa to oskrbi katera četrt oseba razven prič. Za tak testament zahteva postava:

a) da ga testator sam podpiše;

b) da izjavi testator pred tremi pričami, da je pokazani spis njegov testament;

c) da se vse tri priče na testament podpišejo.

Pod b) in c) navedenim pričam ni treba vedeti, kaj je vsebina testamenta, testatorju torej ni treba prebrati ali dati v prebranje pričam tega, kar in kakor je sporočil. Zadosti je, če pričam pokaže papir, na katerem je testament spisan in podpisan, in pove: „To je moj testament“. Tudi ni potreba, da bi bile pri tém vse tri priče naenkrat navzoče, nego zadostuje, če sta najprej zraven (pri izjavi: „To je moj testament“) vsaj dve priči, tretja pa pozneje. Neveljaven pa bi bil testament, če bi testator podal svojo izjavo proti vsaki priči posebej.

Priče morajo podpisati testament sam, t. j. njihov podpis ima priti na tisti papir, na kojem je spisan testament. Napačno bi bilo in bi spravilo oporoko ob veljavo, če bi se priče podpisale na ovitku, v katerem se testament spravi. Da priče ne zvejo o vsebini testamenta, se lahko podpišejo tudi na taki strani, na kateri ni nič pisanega; če bi bil n. pr. testament spisan na prvih treh straneh pole, pridejo podpisi lahko na četrto prazno stran.

Testamentne priče naj svojemu podpisu pristavijo še besede: „kot priča oporoke“ ali „kot priča zadnje volje“. Juristi sicer med seboj niso edini, ali je ta pristavek potreben ali ne. Tudi najvišje sodišče je izdalo že različne sodbe: v enih se trdi, da je pristavek „kot priča oporoke“ potreben, v drugih

pa ravno nasprotno. Iz previdnosti torej kaže napraviti k imenu ta pristavek.

Če obstoji testament iz več pol, je najbolje popisati vsako polo na koncu. Sicer se podpiše lahko tudi samo enkrat ob koncu testamenta, vendar je treba v tem slučaju posamezne pole tako zvezati, da se dā nedvoumno posneti, da so vse pole deli enega in istega testamenta: pole se torej druga k drugi prišijejo in konec sukanca ozir. niti zapečati na prvi poli. Te določbe veljajo tudi za vse druge vrste testamentov zlasti za lastnoročno pisane.

3.) Če zna testator sicer brati, a ne pisati, se ima paziti na sledeče:

a) da spisanemu testamentu pristavi svojeručno znamenje (križ) namestu podpisa, in sicer ob skupni navzočnosti vseh treh prič;

b) da tem trem pričam označi testament kot svojo zadnjo voljo,

c) da se vse tri priče na testamentu kot take podpišejo in

d) da ena izmed prič poleg ročnega znamenja testatorja napiše njegovo (testatorjevo) ime.

K tej vrsti testamentov veljajo ista pojasnila kakor k onim pod 2.) s to izpremembo, da morajo biti vse tri priče naenkrat navzoče, ko testator oporoko podkriža, dočim pri testamentu pod 2.) sploh ni treba, da bi priče videle, če je testator res podpisal. Dalje pa mora izreči, da je to njegov testament istotako ob vkupni prisotnosti vseh treh prič. Pri testamentu pod 2.) morata biti vkupno navzoči vsaj dve priči.

Vsi doslej obdelovani slučajji so taki, da priče ne vedo vsebine testamenta. V prvem slučaju pri lastnoročnem testamentu sploh ne ve nihče, kaj je v testamentu določenega. V drugem in tretjem slučaju pa ve vsebino vsaj oni, ki testament spiše. Pričam ni treba znati, kako je oporoka napravljena. S tem pa ni rečeno, da bi priče tega ne smele vedeti. V nekaterih slučajjih je dobro, da kolikor mogoče malo ljudij ve, kaj določa oporoka, v drugih je pa previdno testament pred pričami prebrati. Prigodi se namreč lahko, da pismeni testament iz tega ali onega vzroka ni veljaven, tedaj je pa mogoče, da zadnja volja obvelja kot ustmena oporoka, če se priče vedó spominjati, kaj in kako je testator določil.

O družbah z omejeno zavezo.

Piše dr. Vladislav Pegan.

Postava od 6. marca 1906 št. 58 državnega zakonika nam prinaša novo vrsto družbenih podjetij, namreč družbe z omejeno zavezo.

To vrsto družb so uvedli na Nemškem že l. 1892. in ker se je izkazala kot izborna sredstvo za povzdig srednjih obrtnih ter trgovinskih podjetij, je avstrijska vlada v jeseni leta 1904. gosposki zbornici predložila načrt zakona za take družbe in sicer v bistvu sličnega nemškemu zakonu. Uvedba te nove vrste družb sama

na sebi, zlasti pa naslanja se na podobno nemško inštitucijo je tem večjega pomena za našo državo, ker se s tem olajšuje itak precej razširjeni trgovinski in obrtni vzajemni promet Avstrije z nemško državo.

Nemalega pomena bodo družbe z omejeno zavezo tudi za nas Slovence. Večjih in srednjih trgovinskih ali obrtnih podjetij smo imeli doslej malo, a pokazalo se je pri naših posojilnicah, da je naše ljudstvo dovzetno za združevanje kapitala v lahki in prosti obliki, kakor je to mogoče pri zadrugah. Skoraj isto in deloma celo večjo prostost gibanja imajo nove družbe z omejeno zavezo. V kolikor je njih prostost omejena, so to zahtevale le razmere družb proti njih upnikom v olajšanje kredita. Vse omejujoče določbe imajo namen navzunaj varovati interese upnikov, navznotraj in nasproti oblastim pa so družbe skoraj popolnoma proste.

Jasno je torej, da se jih bodo Slovenci v povzdigo domače trgovine in obrti ter v združevanje kapitala radi posluževali.

Namen našega članka je sistematično razložiti vse bistvene določbe novega zakona.

I. Opredelitev.

Družba z omejeno zavezo stoji nekako v sredi med pridobitnimi zadrugami in akcijskimi družbami. Več podobnosti seveda ima z akcijskimi družbami. S temi ima skupne sledeče stvari:

1) pri obeh obstoji društveno premoženje iz vlog delničarjev ozir. družabnikov;

2) pri obeh jamči upnikom samo družbeni fond ozir. družbeno premoženje, ne da bi imeli v katerem si bodi slučaju, zlasti ne pri konkurzu družabniki kake posebne obvezanosti nasproti družbenim upnikom;

3) obe sta v vsakem slučaju trgovinska podjetja, vezana v svojih poslih na določbe trgovinskega zakona;

4) postanek ozir. začetek obeh je odvisen od vpisane v trgovinski register, tako da niti družbena pogodba niti oblastvena koncesija nimata obvezne moči, dokler družba ni redno vpisana; pred vpisom v register družbe kot take sploh ne obstojijo;

5) razven tega imata obe skupnih še več drugih manj važnih določb n. pr. o razdelitvi čistega dobička in dr.

Temu nasproti se pa razločujeta obe vrsti družb v več bistvenih točkah. Te so:

1) O deležih pri delniških družbah se izdajajo delnice, ki so vrednostni papirji. Z malimi izjemami se dajo s predajo delnic ozir. s prepisom istih prenesti tudi deleži od osebe na osebo brez posebnih težav. Drugače je to pri družbah z omejeno zavezo: tukaj je v prvi vrsti prepovedano izdajati vrednostne papirje o odplačanih deležih. § 75. določa, da se sicer smejo izdajati družabnikom listine, s katerimi se potrjuje njih udeležnost pri družbi, a da se take listine ne dajo prenesti kakor vrednostni papirji (menice, delnice, čeki itd.) z indosamentom, ki obstoji lahko samo v

podpisu na hrbtu vrednostnega papirja. Taki indosamenti so torej neveljavni.

Isti § določa, da se listine s potrdilom udeleženstva ne smejo glasiti na prinosca, da se tedaj ne dajo prenašati, kakor mnoge vrste delnic, hranilnih knjižic itd., iz katerih je opravičen samo oni, ki ima delnico, hranilno knjižico itd. v rokah. —

A ne samo, da so te vrste listine o udeležstvu neveljavne, nego določa § 121., da je izdajanje takih listin kaznjivo kot pregrešek v zmislu § 124. z zapornom od enega tedna do enega leta in vrhu tega eventualno še z globo od 1000 do 20.000 K.

Vendar prenos deležev, čeprav ni tako lahak, kakor pri delniških družbah, ni onemogočen pri družbah z omejeno zavezo. Za tak prenos, kakor tudi za vse važne spremembe v družbi, zahteva postava pogodbo v obliki notarskega pisma. (§ 76).

2) Delniška družba izdaja enake deleže, katerih višina in število se vnaprej določi, pri družbi z omejeno zavezo so pa deleži lahko različni. (§§ 6. in 75).

3) Jako težko občutena napaka pri delniških družbah je, da mogočen delničar, ki ima nadpolovično večino delnic v rokah, včasih neomejeno gospodari z družbo. To je pri družbah z omejeno zavezo težko doseči, ker sme imeti vsak družabnik samo po en poslovnih delež, ki je pa seveda odvisen od večine vplačane ozir. sprejete matičine vloge. (§§ 6. in 75).

Takozvano majoriziranje vseh družabnikov po enem tudi pri družbi z omejeno zavezo ni popolnoma izključeno, ker ima vsak družabnik toliko glasov kolikorkrat po 100 K znaša njegova vloga. (§ 39). A višino te vloge določiti ima družbena pogodba. Majoriziran je torej vsakdo samo toliko, kolikor se hoče po pogodbi sam vezati. Vrhu tega ima pa preglašena manjšina, če nje vloge znašajo vsaj deseti del družbenega fonda posebne pravice proti večini v zmislu §§ 45. do 48. — Pred samovoljo večine ščitijo družbine člane tudi določbe o tožbah na razveljavljenje sklepov občnega zbora (§§ 40. do 44).

4) Delnica kot taka je nedeljiva, delež člana družbe z omejeno zavezo pa se lahko deli. V to je seveda potrebna posebna določba v družabni pogodbi, ki se ima skleniti v obliki notarskega pisma. (§ 79)

5) Delniška družba je v svojem poslovanju omejena samo na trgovinska podjetja, družba z omejeno zavezo pa ima lahko najrazličnejše namene: bavi se lahko s trgovino, obrtjo, ladjeplovbo, sploh z vsem — z edino izjemo zavarovanja. (§ 1). Zavarovanje je izključeno zlasti zaradi tega, ker si hoče vlada pridržati strogo nadzorstvo nad zavarovalnimi podjetji. Če bi se to nadzorstvo raztegnilo tudi na družbe z omejeno zavezo, bi to razvoj teh družb zelo oviralo in bi najbrže sploh ne prišlo do zavarovalnih družb v okviru novega zakona, tudi če bi državno nadzorstvo izjemoma obsegalo samo zavarovalne družbe z omejeno zavezo. —

6) Ustanovitev akcijske družbe kakor tudi vsaka sprememba pogodbe je vezana na oblastveno konce-

sijo ozir. potrjenje. Temu nasproti začne družba z omejeno zavezo lahko z ustanovitvijo brez vsakega dovoljenja. Izjeme so v postavi posebej določene v § 3., ki pravi da rabijo koncesijo samo one družbe z omejeno zavezo, ki oskrbujejo železniška podjetja, izdajanje zastavnih pisem, fundiranih bančnih zadolžnic ter nabiranje in odpravljanje izseljencev.

7) Važni družbeni sklepi, postavno pridržani občnemu zboru, se morajo doseči pri delniških družbah edino-le potom ustmenega razpravljanja in glasovanja. Družba z omejeno zavezo pa pozna tudi pismeno glasovanje. § 34., ki tako pismeno glasovanje dopušča, določa, da se večina pri pismenem glasovanju računi ne po številu oddanih glasov, ampak po številu glasov, ki vsem družbenikom skupaj pristojajo.

8) Bistven je dalje razloček o vplačilnih dolžnostih družabnikov obeh vrst. Dočim se delničarja ne da prisiliti, da bi vplačal kaj drugega kakor v delnici določeni znesek, je mogoče članu družbe z omejeno zavezo naložiti takozvano doplačilo (Nachschuss, Zuschuss), če je to v pogodbi dogovorjeno (§ 72). Čeprav tvorijo ta doplačila del družbene vloge, se jo sme v posebnih slučajih družabnikom vrniti (§ 74.), kar pa pri delniških družbah ni nikdar mogoče. —

Poleg teh imata obe vrsti družb še drugih diferenčnih točk, a vse so manj važne, in se jih bomo dotaknili na dotičnih mestih, ko se bo o stvari sami razpravljalo. —

Doslej smo v bistvu opredelili novo vrsto družb od delniških družb, preostaja nam sedaj še opredelitev proti pridobitnim zadržkam. Tu pa imamo bistveno samo eno določilo, da namreč jamčijo pri zadržkah upnikom zadružniki s svojim lastnim premoženjem, kar je pri družbah z omejeno zavezo izključeno, ker se smejo upniki pri družbi držati za svoje zahtevke, kakor smo že gori omenili, samo družbenega fonda, nikdar pa ne premoženja družabnikov (§ 61.)

S tem bi bila v glavnih potezih opredelitev končana. Kljub temu, da smo se držali samo bistvenih razlik, je bil ta del precej obširen. A obširnost je v tem slučaju zaradi jasnosti potrebna. Postava sama namreč o družbi z omejeno zavezo ne daje nikjer običajne definicije, zato smo si pomagali pojasniti bistvo nove družbe s tem, da smo kazali na skupnosti in razlike sorodnih inštitucij.

V koliko je občina primorana oskrbovati sodna dostavljanja?

Celjska „Domovina“ prinaša v svoji številki od 30. junija sledeči zanimivi članek, ki velja ne samo za Štajersko, ampak tudi za Kranjsko, Koroško in Primorsko.

C. kr. okrajno sodišče v Gornjem gradu je bilo leta 1904 pod vodstvom pokojnega deželnotodnega svetovalca M. Vidica nakrat ukazalo vsem občinam gorjegrajskega okraja, da morajo odslej dostavljati

strankam vse sodne kazenske spise, češ, da je upravno sodišče na Dunaju s svojo razsodbo z dne 1. maja 1901 v smislu cesarskega patenta z dne 3. maja 1853 št. 81 drž. zakonika to dolžnost občinam brezpogojno naložilo.

Nekatere občine so se sicer uprle temu nalogu, a c. kr. politična ekspozitura v Mozirju jih je užugala z napovedanjem globe, le občina Kokarje se ni hotela udati, temveč je vključil zažugani globi 200 K vrnila sodišču vse došle kazenske spise ter se pritožila na c. kr. namestnijo v Gradec. Tu so njeno pritožbo zavrnili, istotako se ji je godilo tudi pri c. kr. notranjem ministrstvu.

Pritožba pa, ki je bila vložena v ti zadevi na c. kr. pravosodno ministrstvo ter podpisana od vseh občin gornjegrajskega okraja, še do danes ni rešena.

Na županskem shodu gornjegrajskega okraja se je v ti zadevi dne 24. maja t. l. sklenila odločna resolucija, s katero se je od vseh občin sklenilo, sodišču odpovedati brezplačno dostavljanje sodnih kazenskih spisov ter so se vsi odloki v ti zadevi, tudi oni c. kr. notranjega ministrstva pogojno proglasili za nezakonite.

Ta odločna resolucija je dala okrajnemu sodišču gornjegrajskemu povoda, se obrniti z okrožnico z dne 10. junija 1906 praes. 238/17/6 na vse občinske urade okraja, v kateri se znova naglašja, da so občine glasom odloka c. kr. pravosodnega ministrstva z dne 15. decembra 1905, št. 26437/5 v soglasju z razsodbo upravnega sodišča z dne 1. maja 1901 in po § 213. cesarskega patenta z dne 3. maja 1853 št. 81 drž. zakonika dolžne kazenske spise brezplačno dostavljati.

V ti okrožnici trdi sodišče: da ono noče z brezobzirno doslednostjo izvajati iz teh določil polnih konsekvenc, temveč da hoče imeti v okraju mirne in med seboj se podpirajoče odnose ter vabi občinske urade, naj se izjavijo, za katere kraje in iz katerih vzrokov se odklanja dostavljanje kazenskih spisov.

Konečno se v ti okrožnici omenja, da hoče sodišče dostavljanje po občinskih uradih na kolikor možni način omejiti.

Občina Kokarje je od začetka tega boja smatrala tozadevne naredbe sodišča in vseh političnih oblasti gori do ministrstva za nezakonite; kajti v Avstriji ni nobenega zakona, ki bi občinam to dolžnost brezpogojno nalagal, a § 213. imenovanega cesarskega patenta, navaja to dolžnost lo pogojno in sicer na zadnjem mestu, zaradi tega se je spustila v boj po vrsti z vsemi političnimi oblastmi s prepričanjem, da mora zmagati. Obenem se ji je posrečilo dobiti v roke pismeno razsodbo upravnega sodišča z dne 1. maja 1901 na katero se okrajno sodišče in politične oblasti tako rade sklicujejo, češ, da so občine dolžne dostavljati vse sodne kazenske spise. Imenovana razsodba trdi uprav nasprotno, namreč, da občine niso dolžne dostavljati vseh sodnih kazenskih spisov.

Razlogi te razsodbe so:

Preiskati je bilo treba, ali je občini naložena dolžnost, dostavljati brez obotavljanja vse sodne ka-

zenske spise, v nenatančno označenih in obstoječih predpisih novega opravnega reda, utemeljeno ali ne. To vprašanje se je moralo zanikati.

V izpodbijani razsodbi c. kr. ministrstva za notranje zadeve se navajajo za podlago § 26. kazenskega pravnega reda, § 21. izvršilnih predpisov k kazensko pravnemu redu ter konečno § 213. ces. patenta z dne 3. maja 1853 drž. zakonika št. 81.

Kar se tiče kazenskopravnega reda, se mora omeniti, da nima ta niti v obče niti v VIII. poglavju, ki govori o obveščanju, oziroma o dostavljanju sodnih ukrepov, nobenih izrecnih določb o organih, po kojih bi se naj dostavljanje oskrbovalo.

Po besedilu § 26. kazenskopravnega reda so se kazenska sodišča očitno na korist hitrejšega kazenskega pravoslovja samo pooblastila, gojiti stike z vsemi državnimi, deželnimi in občinskimi, oziroma z ogrskimi oblastmi, kakor tudi z onimi tujih držav. V tem § se je le v obče izreklo načelo, da morajo vse oblasti tuzemstva došlim prošnjam kazenskih sodišč z možnim podvzajanjem ustreči. Če se tudi brez nadaljnjega razglabanja priznava, da je kazensko sodišče po okolnostih v konkretnem slučaju primorano, ali če se mu to na korist kazenskega pravoslovja dobro zdi, zahtevati na podlagi tega § sodelovanje kake občine kakor tudi kake državne ali deželne oblasti za oskrbovanje katere določene dostavnice — v katerem slučaju je naprošena oblast zakonito dolžna, prošnji nemudoma ustreči ali pa kazenskemu sodišču, morebiti narasle ovire takoj naznaniti — se vendar ne more na noben način izvajati iz tega sklep, da bi bila občina dolžna stalno oskrbovati dostavljanje v kazenskih zadevah.

Takisto se ne more § 21. izvršilnih predpisov k kazenskopravnemu redu za ta namen uporabljati; kajti on govori samo o pozivnicah za obdolženca ter se ugovarjajoča občina proti ti dolžnosti ni pritožila.

Nasproti temu je upravno sodišče enako z izrekom izpodbijane razsodbe tega nazora, da se pač naj v zadevah kazenskospisnih dostavnic uporabljajo določbe § 213. cesarskega patenta z dne 3. maja 1853. drž. zak. št. 81, a ni mogel po razlaganju določb tega § priti do takega sklepanja, kakor je prišla izpodbijana ministrska razsodba.

Po § 213. rečenega ces. patenta se naj dostavnice v kraju sodišča dostavljajo po zapriseženem sodnem slugi, zunaj tega pa praviloma po pošti. Vendar se morejo dostavnice strankam, ki bivajo zunaj sedeža sodišča, toda v sodnem okraju, na izrecno zahtevanje stranke, ali če sodišče to radi gotovosti (varnosti) za potrebno spozna, izročati tudi po sodnem slugi. Za izročanje ali dostavljanje dostavnic se sme sodišče posluževati tudi občinskih predstojnikov ali pa naprositi okrajno sodišče, v čegar okraju se naj dostavnica izroči.

Potemtakem razločuje zakon strogo način, kako se naj dostavnice dostavljajo na sedežu sodišča in kako zunaj njega. V tem, ko se dostavnice zunaj sedeža sodišča dostavljajo praviloma po pošti ter je presoja o primernosti, katerega drugega načina, osobito onega po občinskih predstojnikih izročena sodišču, je za sedež sodišča izrecno zapriseženi sodni sluga določen. Temu nasproti pa se nikakor ne sme tolmačiti, da bi bil zakonodajalec po eni strani za sedež sodišča dekretiral za dostavljanje sodnega slugo, po drugi pa bi bil za kraje izven sodišča prepustil neomejeni razsodbi ali samovolji sodišča.

Za to razlaganje § 213. ces. patenta z dne 3. maja 1853. govori tudi razlog, da je bil do takrat veljal predpis § 18. naredbe pravosodnega ministrstva z dne 28. junija 1850. drž. zak. št. 256. po katerem je bil občinski predstojnik zavezan izročati strankam vse poklice, katere je bil v ta namen v civilni in kazenski zadevi od sodišča sprejel in je bil dolžan za ta posel najeti zanesljivega človeka.

Na mesto te naredbe je leta 1853. stopil § 213. rečenega patenta, s katerim je dostavljanje dostavnic v krajih zunaj sedeža sodišča omejeno na več načinov, a ne samo na onega po občinskih predstojnikih.

Kakor je iz tega tolmačenja razvidno, ni upravno sodišče s svojo razsodbo z dne 1. maja 1901 razsodilo, da so občine dolžne vse sodne kazenske spise strankam dostavljati, velikoveč sledi iz cele razsodbe sklep, da občine niso dolžne vseh kazenskih spisov dostavljati, temveč le one, kateri se ne morejo niti po sodnem slugu izročiti.

Okrajno sodišče v Gornjem gradu se je pod svojim novim vodstvom sodnega svetovalca g. Grebenca postavilo primerno razsodbi upravnega sodišča na zdravo stališče ter je s svojo okrožnico z dne 10. junija 1906 povabilo vse občinske urade svojega okraja, naj se izjavijo, za katere kraje in za katere kazenske spise odklanjajo dostavljanje. Razumeva se samo ob sebi, da se bodo vse občine izjavile v tem smislu, da se naj sodni kazenski spisi v smislu § 212. cesarskega patenta dostavljajo strankam po pošti, kjer to ni mogoče, pa po sodnem slugi. Sicer pa je pustil imenovani cesarski patent občinam odprte duri, skozi katere lahko brez stroškov na varno zlezejo. Treba je ljudstvo poučiti, naj vsaka stranka pri sodišču zahteva, naj se v smislu rečenega cesarskega patenta tožniku, tožencu in pričam dostavlja vsa vabila po sodnem, a ne po občinskem slugi. Tako se bode občina rešila velikih stroškov.

Sedaj nastane vprašanje, kdo bode povrnil občinam gornjegrajskega okraja stroške za dveletno dostavljanje? Ti stroški so znašali za eno občino mesečno povprečno po 20 do 30 K ali na leto 240 do 360 K, kar znaša po odštetju občine Kokarje, ki se nikakor ni hotela vkloniti nezakoniti zahtevi, in občine trga Gornji grad, do katere se ta zahteva sploh stavila ni, za ostalih 7 občin povprečni letni znesek

2100 K. Ta znesek so morale po nepotrebnem trpeti občine namesto države.

Ta slučaj nas uči, kako bodimo čuječi in budni nad upravo v državi ter da naj vselej ne verujemo in ne ubogamo slepo, kar nam državni uradniki nalagajo, temveč delajmo na to, da se bode v državi vse tako upravljalo in vladalo, kakor veleva zakon. Ni nam treba biti državnim poslancem. V konkretnih slučajih ima pritožba občine več moči, nego beseda državnega poslanca, katerega navadno odpravijo s prijaznimi, a praznimi obljubami.

Ker imamo v Avstriji tako upravo, ki se često spozabi in prekorači meje zakona, je nastala potreba, naj pomagajo občine državi, oziroma njeni upravi pravično vladati

Vprašanja in odgovori.

43. Vprašanje: Županstvo v D.

1. Kako sestaviti pravila in kaj naj vse ista obsegajo? Kateri oblastniki jih predložiti? Na katera zakonska določila naj se ista opirajo?

2. Je li treba, da samo k občinam zborom ali tudi k odborovim sejam zastopnik vlade pride? Treba tudi da pride k ustanovnemu občnemu zboru?

Odgovor:

1. Vsa taka delniška društva ravnati se morajo po določenih društvenega zakona z dne 26. novembra 1852. drž. zak. št. 253 in po dodatni minist. naredbi z dne 20. septembra 1899 drž. zak. št. 175. V obeh teh dveh zakonih določeno je natančno, kako je sestaviti in kaj morajo obsegati pravila. Prošnjo za dovoljenje ustanovitve takega delniškega društva vložiti je pri deželni politični oblasti, Vam tedaj pri c. kr. namestništvu v Trstu. Tej prošnji priložiti je kolikor mogoče natančen načrt namestnega podjetja in pa pravila brez vsakih popravkov v desetih iztisih s predpisanimi koleki za dve odobrilni klavzuli. Z ministrskim razpisom z dne 2. maja 1871 št. 5069 izdal se je tudi vzorni statut za taka delniška društva, ki služi prav dobro pri sestavi pravil. Prošnjo, kakor rečeno, je vložiti pri deželni politični oblasti, reši pa jo ministrstvo za notranje zadeve.

2. Ko se Vam je ustanovitev društva dovolila, sklicati je ustanovni občni zbor delničarjev ter to deželni politični oblasti, tedaj c. kr. namestništvu v Trstu, naznaniti vsaj 8 dni prej. Vsa taka društva stojijo pod državnim nadzorstvom, zato ima vlada pravico, pošiljati svojega zastopnika ne samo k občinam zborom delničarjev, marveč tudi k odborovim sejam in k sejam načelstva.

Ravnati se imate sploh vse skozi po obeh gori navedenih zakonih, ki vsebujeta za taka delniška društva prav natančno določila.

44. Vprašanje: Županstvo Zg. B. Gorenjsko.

1. More li g. župnik cerkvenika sam od cerkvenikov službe odstaviti, ker je mežnarija in vsi njegovi dohodki občinska last, kakor gozdi njive i. t. d. ter ne dobi drugega od cerkve, kakor štoln. in je bil pred 22. leti postavljen za cerkvenika in organista od tedanjega kurata in občinskega odbora, ako nima posebnega uzroka. Ali mora v to privoliti občinski odbor, da se služba razpiše?

2. Cerkev ima užitek uknjižen, in ima kakih 9 orolov gozda. Ako mu lesovja kaj preostaja, ali sme kaj prodati iz gozda? Ali mora prositi dovoljenja in katerega?

3. Ali ga more g. župnik iz mežnarije spraviti, ako občani v to ne privolijo?

Odgovor:

1. Župnik nastavlja in odstavlja cerkvenike samostojno. Občinski odbor ima na nastavljanje in odstavljanje cerkvenikov samo tedaj upliv, ako se to izrecno pogodi n. pr. pri določitvi cerkvenikovih dohodkov iz občinskih sredstev.

2. Ako ima cerkvenik užitek določene množine drv, sme po svoji volji s to množino razpolagati. V vsakem drugem slučaju mu gre le toliko, kolikor potrebuje za se.

3. Posamezni občani (farani) ne morejo ugovarjati, ako župnik cerkvenika spravi iz mežnarije (odpove stanovanje v mežnariji). Ako pa je k stroškom za zgradbo ali nakup mežnarije prispevala fara, kar je navadno, potem sme župnik cerkveniku, dokler ostane v svoji službi, odvzeti stanovanje samo s privoljenjem občinskega odbora.

45. Vprašanje: Občina Loški potok.

Pri tukajšnji volitvi starešinstva je bil za I. svetovca izvoljen neki logar, ki v odboru zastopa virilista A. — Ali je ta izvolitev zakonita ali ne?

Odgovor:

Po določbi obč. reda ima virilist pravico sam vstopiti v odbor ali pa se sme dati zastopati po pooblaščenju. — Ako je v Vašem slučaju logar v resnici pooblaščen zastopnik virilista A. potem se po našem mnenju proti njega izvolitvi svetovalcem pač ne bo dalo ničesar ukreniti.

46. Vprašanje: Ž. obč. P.

Ali je obč. urad dolžan strankam na razne tožbe jim razpisati obravnave ter jih voditi, ter tudi strankama na ljubo razpisati obrnavo na njim bližji kraj, mesto v sedežu županstva, brez pravice do komisijskih stroškov tudi v slučaju, da je treba obrnavo ponovno razpisati?

Odgovor:

Na to splošno vprašanje ni mogoče dati točnega odgovora, dokler ne opišete slučaja, ki Vam je pred očmi.

Splošno Vam moremo odgovoriti le to-le:

Ako spada zadeva v delokrog županstva in če predpisuje kak zakon (n. pr. stavbni red) obrnavo na licu mesta, ali če stvari ni mogoče drugače rešiti kakor na podlagi lokalnega oglada, potem mora županstvo razpisati tako obrnavo.

V takih slučajih sme županstvo takse od stranke le tedaj zahtevati, ako ima občina za to dovoljenje deželnega odbora na podlagi postave z dne 3./12. 1868, dež. zak. štev. 17 (za Kranjsko).

Sicer pa sme župan le povračilo denarnih izdatkov zahtevati, toda ne od stranke ampak iz občinske blagajne (§ 25. občinskega reda za Kranjsko).

47. Vprašanje: Jos. Verbič na Vrhniki.

Ali se more zahtevati, da vodi obč. volitev vladni komisar? Kdo to lahko zahteva?

Odgovor:

Pravice zahtevati, da se izroči voditev obč. volitev vladnemu komisarju, se v smislu obč. volilnega reda, ozir. občinskega reda ne more priznati nobenemu, niti posamezniku niti obč. odboru v celoti. — Pač pa lahko vsakdo in tembolj še obč. odbor, lahko opozori politično oblast, da iz gotovih vzrokov ne kaže prepustiti vodstvo volitve županu, oziroma volilni komisiji in stvar polit. oblasti bode, po tajnem prevdanku presoditi, ali je zahteva utemeljena ali ne.

48. Vprašanje: Županstvo občine Ocizla-Klanec.

Koliko časa bi se približno rabilo, da se izpiše iz davčnih knjig kakih 550 volilcev, če bi se razvrstitev po visokosti davka izvršila doma? Ali nam v tej zadevi kaj svetujete?

Odgovor:

Za izpis kakih 550 volilcev bi po našem mnenju rabili dva do tri dni, ako bi imeli človeka, ki je v tej

stvari izurjen in se sploh dobro spozna na davčne knjige in njih ureditev.

Svetovali bi Vam pa, da se pogovorite s kakim pisarniškim uradnikom pri davkarji da Vam sestavi volilne imenike proti primerni nagradi. Ta bi Vam zanesljivo in pravilno sestavil imenik in Vi si prihranite precej nepotrebnega dela in truda.

49. Vprašanje: Županstvo v Štorjah:

1. Lansko leto v jeseni je imela naša občina pogrebne stroške za nekim v drugo občino pristojnim vojakom. — Ali se more povračilo teh stroškov zahtevati od domovinske občine?

2. Ali je županstvo dolžno predložiti sestavljene občinske volilne imenike politični oblasti v pregled, preden jih razgrne na vpogled.

Odgovor:

1. Pogrebne stroške za omenjenega vojaka mora poviniti domovinska občina, ako leži ista na Kranjskem — brezpogojno.

2. Občinski volilni red ne določa nikjer, da bi se morali volilni imeniki pred razgrnitvijo predložiti politični oblasti v pregled. — Če politična oblast to kot nadzorstvena oblast zahteva — potem se njeni zahtevi županstvo pač ne more upirati.

50. Vprašanje: Županstvo D. v Istri.

Nekdo je vložil proti odloku županstva v odprtem roku utok na občinski odbor. Ker pa utok ni bil kolkovan, se mu je istega vrnilo z opazko, da se ga ne more vzeti v pretresovanje, dokler ne bo kolkovan po tarifu št. 43 h pristojbinskega zakona.

Rekurent vrne utok, pravilno kolkovan še le čez teden dni, ko je rok za utok že davno prekoračen.

Ali je smatrati, da je bil utok pvavčasno vložen? Ali se ga sme a limine zavrniti?

Odgovor:

Kot načelo velja, da kolekovanje vlog in listin na veljavnost istih nima nikakega vpliva. Vsaka vloga se mora torej redno sprejeti in se ima z njo postavno poslovati, naj bo kolekovana ali ne. Če je rekurz ali katera druga vloga brez koleka ali opremljena s prenizkim kolkom, je urad, kojemu se prezentira, opravičen vlogo nocijonirati, t. j. nepravilno kolekovanje naznaniti finančnemu ravnateljstvu ali pa iz uljudnosti stranko opozoriti, naj manjkajoče kolke doprinese. Nikakor pa v tem slučaju ni bil občinski urad opravičen zaradi nekolekovanja vlogo vrniti s pripombo, da se je ne vzame v pretres brez rednega koleka.

Stranka je torej utok pravočasno vložila in se ga ima meritorno rešiti. Za računanje rekurzne roka je merodajen dan, ko se je vložil nekolekovani utok, ne dan zopetne predložitve, katero je zakrivil občinski urad sam.

Iz debate k novemu zakonu o vojaških pristojbinah.

Kakor znano je predložila letos vlada državnemu zboru načrt zakona za vojaške pristojbine. Ta zakon se splošno imenuje lahko dober, ker bo obdavčil razne stanove njihovim dohodkom primerno, bo torej odgovarjal takozvanemu progresivnemu razmerju, ki naj bi bilo podlaga vsakemu pravičnemu davku. V toliko je ta zakon pravičen in odpravi vsako krivico, ki se godi danes najrevnejšim slojem, ki morajo plačevati po 2 K vojaške pristojbine ravnotako kakor

marsikateri, ki ima do 2.000 K ali še več letnih dohodkov.

Na drugi strani pa bo novi zakon občine močno obremenil, jim naložil mnogo dela za vojaške in politične oblasti brez vsake odškodnine. Sprejela se je namreč v zakon določba, da bo imela občina pri izvrševanju postave sodelovati. Dotični krotki paragraf ima na prvi pogled čisto nedolžno lice, a če se pomisli, kaj se vse pod sodelovanjem razume, potem je opravičena bojazen, da občine že zaradi vojaških agend ne bodo mogle izhajati z danes obstoječim uradnimstvom. Sodelovati bo treba občini pri sestavljanju imenika neodbranih, vojaški pristojbini podvrženih, pri poizvedbah o bivališčih, o premoženjskih razmerah starišev, in kar je najvažnejše pri iz-erjevanju pristojbin. Novega posla torej dovolj!

Razni govorniki so pri debati povedali v tem oziru svoje pomisleke, a tudi vlada je označila svoje stališče. V naslednjem prinašamo izvajanja raznih govornikov:

Poslanec Delugan je predlagal, da se opusti vojaška pristojbina za najnižje obdačence po 2, 4 in 6 K, ker se s tem zelo razbremeni občina v poslovanju prenešenega delokroga.

Poslanec Lang je obžaloval, da se je vlada premalo ozirala na resolucije in peticije raznih večjih občin kot Dunaj, Praga, Ljubljane. Zahteval je pa zlasti odškodovanje občin za delo občin posebej še za razne drage poizvedbe zaradi vojaških pristojbin.

Poslanec Stojan izrekel je svoje zadovoljstvo, ker se je z novim zakonom saj nekoliko oziralo na pritožbe občin in drugih uradov, ki so imeli toliko dela z izterjavanjem znanih 2kronskih vojaških pristojbin.

Poslanec König se je strinjal z novim zakonom, v kolikor se gre za socialno pravičen davek, vendar se je izpodtikal nad določbo, ki nalaga občini dolžnost, pomagati pri izvrševanju postave. Zakon nima nikake določbe o iztirjavanju vojaških pristojbin, zato se je bati, da bo vlada z ozirom na postavno dolžnost občine, sodelovati pri izvršitvi, naložila vse posle izterjavanja občinam na hrbet. On sicer ni proti temu, da občina državi pomaga, a tega naj se ne zahteva zastonj, nego naj dobe občine primerno odškodnino. Zahteval je od vlade, naj gleda na to, da se občinam njih delo za vojaške stvari olajša posebno pa naj se navaja politične oblasti, da ne bodo napram občinam tako nezaupne kakor doslej, ko vsak žandar kontrolira občinsko-uradno poslovanje v prenešenem delokrogu. Konečno je prosil, naj se vlada kolikor mogoče ozira na želje kmečkega prebivalstva, kadar isto prosi za vojaške olajšave.

Značilen je bil govor češkega poslanca Březnovskega, ki je povdarjal, da so bile z dosedanjimi vojaškimi pristojbinami najbolj tepene občine, ker so morale robotati državi. V premnogih slučajih so znašali stroški izterjavanja zlasti nižjih pristojbin po 2 K in dr. več, kakor pristojbine same. Kljub opozoritvi

občine, da bodo stroški izterjavanja presegali pristojbine, so oblasti ostale pri zahtevku, naj občine eksekvirajo. Tako se je zgodilo, da je stolno mesto Praga v letu 1905 imelo za izterjavanje vojaških pristojbin 288.118 kron izdatkov, med tem ko se je iztirjalo samo 108.318 kron; če bi se torej opustilo izterjavanje, bi bila očina Praga vsaj za 119.800 kron na boljšem, država pa ne bi ničesar izgubila.

Razne vesti.

Občinski odbor v Preserjih je v svoji seji dne 17. rožnika t. l. soglasno izvolil 9 udov v sirotinski svet. Izvoljeni udje so ponajveč občinski svetovalci in odborniki.

Boj slovenske občine s štajerskim deželnim odborom. Znano je, da štajerski deželni odbor dosledno vsem slovenskim občinam v samo nemškem jeziku dopisuje. Občina Kokarje v gornjegrajskem okraju je pa sedaj izvojevala jako važno pravico. Ko je dobila spet na slovenski dopis nemški odgovor, vrnila je ta nemški odgovor s prošnjo, da se ji naj doda vsaj slovenska prestava. Ko je bila tudi ta prošnja odklonjena, češ, občina si naj prestavo sama preskrbi, kjer hoče, se je pritožila po dr. Jurju Hraševcu v Celju na c. kr. državno sodišče na Dunaju. Dne 3. t. m. se je vršila obravnava v navzočnosti zastopnikovega namestnika, dunajskega odvetnika dr. Lenocha in štajerskega deželnega odbornika, odvetnika dr. Linka, kateri se je seveda trudil na vso moč, da bi občina propadla glede svoje zahteve; premlel je zopet stare nemške budalosti, kakor da je Gradec nemško mesto, da deželni odbor očetovsko skrbi za Slovence ravno tako kakor za Nemce (Kdo se temu ne smeje?) itd. Državno sodišče je pa vendar sprevidelo, da velja postava nie samo za Nemce, marveč tudi za Slovane v Avstriji n je razsodilo, da je štajerski deželni odbor prelomil zakon, se pregrešil proti postavi o jezikovni enakopravnosti, ker slovenskega dopisa ni rešil v istem jeziku. Res je sicer, da se deželni odbor ne more s postavnimi sredstvi siliti, da bi se udal, vendar se mu sedaj lahko pri vsaki priliki pove v obraz, da dela očitno krivico, da zakon prelomi in da se v svoji zagrizenosti in zaslepljenosti niti razsodbi državnega sodišča noče vdati. Želeti bi bilo, da bi vse občine in vsi okraji, kakor tudi vse posamezne osebe, sploh vse, kar občuje z deželnim odborom, občevalo samo v slovenskem jeziku. Sčasoma bode vendar moral deželni odbor se ukloniti naši zahtevi. V tem oziru pa je obžalovati, da še celo take slovenske občine, ki so na glasu kot narodno prebujene in tudi narodni trgi z deželnim odborom v nemškem jeziku dopisujejo, posebno s stavbinskim uradom. Ako mislijo, da bodo na ta način prej kaj dosegli, se jako motijo. Na drugi strani nam pa delajo sramoto v narodnem oziru in tudi škodo svojim rojakom, ker, ako pride več slovenskih dopisov na deželni odbor, bode moral tudi vedno več slovenščine zmožnih ljudi sprejemati v svojo službo, da rešujejo slovenske dopise. Bodimo tedaj povsod značajni in možati. K temu pripomnimo, da smo mi že pred poldrugim mesecem opozarjali na to, da je treba prisiliti zlasti sodišča k slovenskemu dopisovanju na ta način, da se zahteva ali od njih ali pa od nadrejene politične oblasti (v

prenešenem delokrogu) prestava nemških dopisov. Na ta način se slovenska pravica izvojuje, a se tudi trdovratnim sodiščem napravi s počasnim reševanjem dokaj neprilik.

Iz Istre. Odkar je politično društvo „Edinost“ v Trstu abdiciralo glede Istre, (menda ker ima dovolj dela doma, ko „v smislu svojega imena“ neti prepri med Slovenci in Hrvati ter Srbi v Trstu) pojavlja se živahnejše gibanje „političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri“, katero prireja teden za tednom javne shode širom Istre. Največ zaslug gre za te prireditve, ki so izvrstna politična šola za naš narod, č. g. profesorju Matku Mandiću, deželnemu poslancu in uredniku „Naše Sloge“. Seveda žanje omenjeni Nestor tržaških slovanskih politikov za svoj trud običajno hvalo. „Edinost“ demonstrativno prezira njegove shode, neki mladenič pa ga sme v vsaki številki takozvane „Slavenske misli“ osebno napadati! Tako se plačuje možu, ki je osivel v narodni roboti kot kremen-značaj; možu, ki se je boril vedno v avantgardi narodnih bojevnikov — ne za svoj žep, marveč edino le za blagor hrvatsko-slovenskega naroda, možu, pred katerim se klanja v spoštovanju tudi najljutejši politični nasprotnik italijanske narodnosti!

Občinski posredovalni uradi. Sredi meseca junija je imel pravni odsek državnega zbora sejo v navzočnosti justičnega ministra dr. Kleina. Razpravljalo se je o vladnem zakonskem načrtu glede ustanovitve občinskih posredovalnih uradov pri raznih pravnih sporih. Po daljši debati je odsek odobril zakonski načrt po izvajanjih poročevalca, poslanca dra. Skedl. — Poročevalec se je zlasti oziral na želje raznih občin, izrečene v pododseku, naj se brez potrebe ne pritiska na posamezne občine zaradi ustanovitve posredovalnih uradov.

Ženski člani ubožnih svetov. Občinski odbor v Brnu je sklenil svoj ubožni red (določila za ubožni svet) tako spremeniti, da bosta odslej članici ubožnega sveta tudi dve ženski, ki ju bo v to izbral za dobo treh let občinski odbor. Pametna sprememba!

Postava o adjutih bo obsegala sledeče bistvene določbe: Veljavna bo postava za avskultante, zaprisežene koncipijente finančne prokuratorje, eleve, aspirante in praktikante raznih uradov. Po preteku treh, oziroma petih ali šestih službenih let, ki se vštejejo v penzijo, in po odločitvi eventualno predpisa praktičnega izpita (sodni izpit, izpit iz državnega računovodstva itd.) dobé gori navedeni uradniki pravico do višjega adjuta, toda le v slučaju, če niso bili disciplinarno kaznovani. Če avskultant po preteku triletné službene dobe v štirih mescih napravi sodni izpit, ima pravico do višjega adjuta ne šele od izpita naprej, ampak že od prvega mesca po triletni službi. — Po triletni službi dobijo gorinavedeni uradniki, če imajo višjo (vseučiliško) narobrazbo, adjuta 1600 K, po petletnem službovanju pa 2000 K, ostali pa po treh letih 1200 K, po pet letih 1500 K. Po šestletni službi znaša adjutum avskultantov 2500 K.

Avstrijsko društvo narodov, ustanovljeno na Dunaju leta 1898 povodom jubileja 50 letnega vladanja našega cesarja, ima namen dajati svojim članom občinam in osebam hitro, prvo pomoč v slučaju, kadar jih zadene beda vsled požara ali vremenskih nezdod, toče, povodnje, suše itd. Člani plačujejo določene letne prispevke; občine plačujejo ob pristopu prvo leto 3 krone sprejemnine, nadalje vsako leto 5 ali 10 kron normalni prispevek in po 30 vin. za vsako hišo, ki društvu pristopi. — Na stotine političnih občin raznih dežel z nad 54.000 posestniki je že pristopilo temu

društvu. Lansko leto je že imelo društvo premoženja 38.826 K med temi 25.000 K rezervnega zaklada, kateri se vsako leto pomnoži in katerega obresti kakor tudi darila dobrotnikov se obrnejo v korist članom, kadar so v potrebi. Društvo izplača vsako leto do 20.000 K podpore pomanjkanje trpečim članom, doslej je za podpore izdalo že blizo 68.000 K. Pokrovitelj društva avstrijskih narodov je nadvojvoda Rajner; člani upravnega sveta so pa večinoma drž. in deželni poslanci. Pravila in pristopne izjave za občine tudi v slovenskem jeziku, in letna poročila razpošilja društvo. Priporočati je, da bi občine in posestniki v mnogem številu pristopili temu dobrodelnemu društvu. Naslov: Avstrijsko društvo narodov (Österreichischer Völkerverein) na Dunaju VIII., Laudongasse 13. — Dopisi so primerno frankirati.

Izpred upravnega sodišča.

C. kr. poštarji niso državni uradniki,* zato rej si ne morejo prisvajati pravice temeljem § 10 zakona z dne 5. decembra 1896, drž. zak. št. 222.

Okrajno glavarstvo v G. je z odlokom z dne 7. julija 1905, št. 4500 temeljem § 10 zakona z dne 5. decembra 1896 drž. zak. št. 222, pritožbo A. K. c. kr. poštarja v N.-u proti odloku županstva v N.-u v kojem se mu je odreklo izdajanje domovinskega lista, odbilo, ker c. kr. poštarji ne spadajo k osebam, imenovanim v § 10 omenjenega zakona. To odločbo glavarstva je v nadaljnjem prizivnem postopanju potrdilo tako namestništvo kakor tudi ministrstvo za notranje stvari.

Tudi upravno sodišče je pritožbo kakor neosnovano odbilo.

Po § 10 omenjenega novega domovinskega zakona, zadobe med drugim stalno nameščeni dvorni, državni, občinski, okrajni in javni zakladni uradniki, duhovniki in javni učitelji, slednjič c. kr. notarji, domovinsko pravico v občini, kjer jim je bilo nakazano stalno službeno uradno mesto v trenutku, ko nastopijo to službo.

C. kr. poštarje pa se tem činovnikom, posebno pa državnim uradnikom, ne more prištevati. Iz odredbe trgovinskega ministerstva z dne 19. majnika 1900. drž. zak. št. 87, ki urejuje osebne razmere poštarjev in ki pride kot edina v poštev, ako se hoče prosojati njihovo stališče v organizaciji državne službe — sledi jasno, da je ta odredba postavila poštarje namenoma naravnost v nasprotje z državnimi uradniki, ki se jih tičejo določbe zakona z dne 15. aprila 1873, drž. zak. št. 47. V § 24 in § 30 člena I. omenjene min. naredbe se postavljajo poštarji naravnost nasproti „pravim državnim uradnikom“, kakor se glasi besedilo; nadalje predpisuje § 39 normalnih določb, da naj se določbe, ki veljajo za disciplinarno postopanje proti državnim uradnikom, smiselno tudi uporabljajo za

*To stališče zastopa upravno sodišče konsekvntno. Glej razsodbo z dne 13. oktobra 1904, št. 10722, (Budvinski št. 2949 A.) po kateri c. kr. poštarji ne spadajo v I. volilni razred pri občinskih volitvah.

poštarje, kar vendar jasno spričuje, da ne spadajo med državne uradnike v smislu zakona z l. 1873, ker bi se sicer navedeni predpisi neposredno, a ne smiselno morali uporabljati.

Pritožba je navedla nadalje, da ako c. kr. poštarji ne spadajo že med državne uradnike, da jih je vendar smatrati kot zakladne uradnike, v smislu § 10 novega domovinskega zakona; proti temu je pripomniti, da c. kr. poštarji sicer niso državni uradniki, pač pa državni uslužbenci in da kot taki ne morejo biti zakladni uradniki. C. kr. poštarji torej vsled svoje službe, še ne zadobe domovinske pravice v občini, kjer službujejo.

Dr. A.

Ljubljansko barje in njega osuševanje.

Poročal nadinženir **Ivan Sbrizaj.**

(Nadaljevanje.)

K 3.) Vpliv katerihkoli vodoodvodnih del v onih kraških dolinah, katere so podzemeljski zvezane z barjem, se ne bo in se tudi ne more nikdar v tem kazati, da bi se vsled njih izvršitve množile barske vode; tukaj imam, in to naglašam posebno, v mislih le taka in enaka dela, kakršna se danes sploh vrše v teh dolinah.

Kako se voda po kraških tleh izgublja, je manj ali bolj znana stvar. Vidne in nevidne odprtine jo odvajajo pod zemljo v nam nepoznane struge. Ljubljansko barje sprejema vode malodane iz vseh notranjskih kraških dolin, iz Planine, Cerknice, Postojne itd. Danes se vrše ta vodoodvodna dela na ta način, da se posamezne odprtine, požiralniki, očistijo naplavine, nekoliko razširijo, tudi poglobijo, zavarujejo proti novemu plavju, obstoječemu iz lesa, mrve, slame itd. To delo je sicer hvalevredno, tudi ideja, na ta način visoke vode iz kraških dolin in kotlin neškodljivo odvajati, je plemenita, le žal, da se uspehi dosedaj že izvršenih takih del sučejo okoli one številke, katero imenujemo ničlo. Da ni uspehov je pa tudi popolnoma umevno in naravno. Podzemskih potov teh voda, kateri so po več kilometrov dolgi, ne poznamo; kaj naj torej pomaga, če očistimo eno ali več takih odprtin, če jih razširimo in tudi poglobimo. S tem vsem smo izvršili le majhno delce na površju zemlje, pod zemljo v dolžini toliko in toliko kilometrov pa nismo prav ničesar storili. Kdor nam je porok, da ravno ta ali sploh ti požiralniki, katere smo za oko lepo priredili, vodo najbolje odvajajo, ko je poleg teh še nebroj drugih, katerih se sploh dotaknili nismo. Kaj nam pomaga, če tak požiralnik pravilno uredimo in ga poglobimo za 20, 30 ali še več metrov, ko pa nima nadaljevanja in se mora voda prej kot slej stiskati po svojih starih, nedotaknjenih votlinah in razpokah? Te votline in razpoke odvajajo pa prej kot slej le toliko vode, kolikor je sploh z ozirom na lastni, nedotaknjeni

profil odvajati morejo, ne glede na to, ali se je zunaj kak požiralnik stavbeno primerno uredil ali ne.

Razlog, da se s temi deli velikanski prostori pod zemljo zvežejo s površjem, ter da se s tem voda s kraškega površja neškodljivo odteka vanje, se po dosedanjih izkušnjah ne da utemeljiti; kajti v mnogih kraških dolinah izvršena taka dela ne pritrjujejo temu, oziroma povodnji v teh dolinah vključ takimi vodo-odvodnim delom pričajo najjasneje, da si voda ne da motiti svojega skrivnostnega podzemeljskega toka, pa najsi bodo dotični ukazi v podobi lepo prirejenih požiralnikov na površju zemlje še tako prebrisano izumljeni.

V Planinski dolini so se pred več leti taka vodoodvodna dela izvršila, in kakšen je uspeh? Mislim, da ne pretiram, če rečem, prav nobeden, kajti dolina čuti prej kot slej njej prirojene povodnji v večji in manjši meri, kakor se pač oblakom nad nami zdi.

Ni še dolgo, bilo je prve dni marca t. l., ko so nam prinašali naši domači časopisi prav žalostne vesti o velikanski povodnji ravno v Planinski dolini, kjer je voda segala do hiš spodnje Planine, in se je bilo že bati, da bodo morali tamošnji prebivalci bežati iz lastnih hiš pred vodo. Ta dolina je ob takih povodnjih pravo jezero. Iz istega vzroka so enake razmere tudi v drugih kraških dolinah vključ že lepo urejenim požiralnikom.

Če mi kdo jasno in nedvomno dokaže, da dosednji način odvajanja voda iz kraških kotlin res pomaga, bi mu bil ne le jaz, ampak gotovo vsi prizadeti Kraševci zelo hvaležni; tega moža bi smeli po pravici proglasiti za velikega dobrotnika teh dolin.

Eno utegne mogoče istinito biti — dasi še to le z veliko reservo omenjam — da namreč povodnji vsled teh del za nekaj minut, morebiti tudi za nekaj ur kasneje nastopijo, ali kaj te minute, odnosno te ure pomagajo, če pa povodnji trajajo po več dni! Če naj se kraške vode res neškodljivo odvajajo, poprijeti se bo pač vseh drugih sredstev, seveda skrajno radikalnih, pri katerih je vsaka negotovost takoj spočetka izključena. Kaka so ta sredstva, nam je, če se prav spominjam, kratko pa pravilno označil že znani ekspert za osušenje našega barja, inženir Vicentini v Cerknici, kamor je bil zaradi tamošnjih voda poklican. Vicentini je nasvetoval za osušenje Cerkniskega jezera napravo rova iz jezera v Planinsko dolino, torej tunel za vodo. Toliko časa, dokler se tak tunel iz Gračevca do Vrh-nike ne izvrši, se barjanom in Ljubljani ni bati, da bi jih planiske in sploh kraške vode prehitele, pa naj se v dotičnih krajih še toliko vrta!

Mislim, da je s tem zadostno dokazano, da je vsak strah glede večjih povodnji na barju, če se kaka vodoodvodna dela v dosedanjem obsegu v Cerknici, Planini ali kje drugje izvrše, docela prazen.

S tem končujem izvajanja glede najnovejšega načrta za osušenje barja.

Sedaj pa še nekoliko o pomenu, oziroma o sposobnosti barja za kultiviranje.

Po otvoritvi Gruberjevega kanala l. 1780. se je že nekoliko sveta, posebno ob robih, osušilo in pridelalo se je že nekaj sena. Druga perijoda teh del l. 1828., po otvoritvi Kodelijevega prekopa, je zopet dobro vplivala na osušenje; sredi barja so se pokazali kolikor toliko suhi kraji, tudi tukaj so z uspehom začeli obdelovati zemljo. Za osušenje in kultiviranje ljubljanskega barja zelo vneti cesar Franc I. je podelil l. 1832. Kmetijski družbi subvencijo, da je ustanovila poskuševališče sredi barja, po cesarici Karolini imenovano „Karolinski dvor“.

Barje je bilo takrat last obmejnih občin; tudi Ljubljana je imela, kakor še danes, velik delež, po večini pripadajoč katastrski ončini Trnovski. Župan Hradecki, ki je županoval od l. 1820. do 1846., je sklenil ljubljanski delež barja parcelirati in ga brezplačno razdeliti med Trnovčane. Ti pa teh delov niso hoteli; imeli so pač boljši zaslužek pri vožnji po Ljubljani in pri ribolovu, nego pa bi ga jim dalo obdelovanje zemlje. Zategadelj je Hradecki sklenil parcele prodati. Oglasilo se je mnogo kupcev — saj je veljalo oralo samo staro dvajsetico — ki so se naselili na barju in ustanovili Črno vas, Ilovico i. dr.

Po Hradeckega inicijativi se je napravila tudi prva cesta, takozvana „Ižanska cesta“, vsled katere je središče barja postalo šele pristopno.

Po vzgledu ljubljanske so tudi druge občine svoj svet na barju parcelirale in ga razdelile med občane po razmerju drugega njih posestva.

Velika napaka pa je bila, da so šele po parcelaciji začeli rezati jarke in delati poljska pota; to naj bi se bilo že prej zgodilo in pozneje parceliralo v okviru teh jarkov in potov. Parcele so se vsled tega zelo razkosale in mnogo posestnikov se je zategadelj odkrižalo takih kosov; kupcev je tudi bilo, in tako se je začela kupčija s svetom na barju, ki se nadaljuje še danes.

Kako se je razvijala kultura na barju v njega prejšnjih časih, je povzeti iz poročila dež. odbornika g. Povšeta v dež. zboru l. 1889. Takrat je namreč obravnaval dež. zbor zakon za izvršitev osuševalnih del po znanem Podhagskega alternativnem načrtu. Ta zakon je bil tudi sprejet, žal pa, da ni zadobil Najvišjega potrjenja, ker takrat ta zadeva še ni bila docela zrela, posebno vodopravna obravnava se še ni bila izvršila. Iz imenovanega govora posnemam: Do l. 1829. ni na barju nihče sejal žita, v tem letu so pa že pridelali 3902 vagana (eden vagan = dva mernika) raznega žita. Vsled naredb vlade cesarja Franca I., ki je kaj pogostoma rad govoril o ljubljanskem barju, so se izboljšavale razmere vedno bolj in v letu 1836. se je pridelalo že 35.400 vaganov žita. Leta 1860. so se zopet začela osuševalna dela; uspeh teh je bil, da so se malovredne mlake med Tržaško cesto in Kozarji za toliko izboljšale, da je sedaj ondi jako rodovitno polje. Pod brezoviško vasjo je svet „velika komarija“, ki je bil poprej vedno poln po železnem oksidu rjavo barvane vode, danes je tam

rodovitna, suha senožet. Vsled teh izboljšavanj so se pa tudi dohodki barjanov, države in dežele, pa tudi mesta Ljubljane izboljšali; to najočitneje izpričujejo skoraj potrojeni davki od zemljišč na barju. Pred tem osuševalnim delom je bil čisti dohodek barja računat na 17.000 gld., potem pa na 120.000 gld.; mesto se je pa vsaj nekoliko iznebilo one grozne, veduo trajajoče megle, o kateri starejši rod še danes pripoveduje.

Zaradi zanimivosti naj še navedem, kako mehko je bilo barje na nekaterih mestih za časa zgradbe južne železnice v letih 1856—1859.

V progi Notranja gorica-Preserje se je napravil precej visok nasip; predno pa so s tem pričeli, so barje v okrožju železnice, kakor so graditelji mislili in tudi zatrjevali, „temeljito“ osušili. Vkljub temu „temeljitemu“ osušenju so pa imeli z nasipom veliko neprilik; kajti kar so nasuli, jim je takorekoč izginilo v tla, svet se je pa na levo in desno vzdigoval. Te neprilike se dajo iz tega presoditi, da so potrebovali za 4.0 m visok nasip nič manj kakor 8.0 do 10.0 m nasipalne višočine, šlo je torej materijala 4.0 do 6.0 m globoko v tla.

Po iztrebljenju Ljubljani in Gruberjevega kanala v šestdesetih letih se je stalna voda na barju precej znižala, kar je bilo poljedelstvu v veliko korist.

Glavno vprašanje je pa, ali je zemlja na barju sploh sposobna za obdelovanje ali ne? Da je sposobna, je očitno že iz poprej navedenih številk glede ocenitve čistega dohodka, in sicer rodi ta zemlja vse pridelke, ki sploh tukajšno klimo prenašajo. Da je pa barje za poljedelstvo zelo sposobno, ter da je zemlja rodovitna, o tem lahko pričajo oni barjani, ki svoj svet umno obdelujejo. Tudi c. kr. poljedelsko ministrstvo se zanima za barje in za pospešitev kultiviranja na njem. To zanimanje se je pričelo s tem, da so bili poslani najprej veščaki na barje, katerih naloga je bila proučiti, ali je za kultiviranje sposobna, in če je, kako bi se le-to pospešilo in povzdignilo. Eden teh veščakov, dvorni svetnik dr. Meissel, je l. 1895. barje obhodil. Iz njegovega poročila naj navedem te-le karakteristične vrste: Barje je za obdelovanje zelo sposobno; posebno priljubljen pripomoček za obdelovanje je ono neracionalno, zavrgljivo sežiganje, ki ne pomeni družega, kot da se talni kapital zapravlja. Poplave so velike zapreke za obdelovanje; dokler se regulacija ne izvrši, ni kultiviranje onega površja, ki je poplavljenju podvrženo, nič družega kakor navadno srečkanje ali loterija. Žal, da je to površje zelo veliko in obsežno, zato je po njegovem mnenju popolnoma pravilno, če se polaga na odstranitev povodnji največja važnost.

Izpred upravnega sodišča.

Ako je volilec, stoječ zbok svojega davka na meji dveh volilnih razredov, uvrščen v volilni razred, kamor spada po večjem delu svojega davka, tedaj ni zaračunati celega davka pri istem razredu in

tak slučaj sploh ne vpliva na višino davčnih vsot pri ostalih volilnih razredih ali na uvrstitev ostalih volilcev (§ 13 obč. vol. reda za Kranjsko).

C. kr. upravno sodišče je dne 10. februarja 1905 z odločbo št. 1453 na pritožbo Julija G. v Trziču proti odločbi c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju z dne 19. februarja 1903, št. 4234, zastran sestave volilnih razredov za občinske volitve v Trziču — po javni ustni razpravi spoznalo za pravo:

Izpodbijana odločba se razveljavlja, ker v zakonu ni utemeljena.

Razlogi:

Z izpodbijano odločbo od 19. februarja 1903 št. 4234, je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju pritožiteljev, v reklamacijskem postopanju podani priziv, ker reklamacijska komisija ni popravila volilskega imenika za občinske volitve v Trziču s tem, da bi predstavila tožitelja iz III. v II. volilni razred, na podlagi §-ov 13 in 17 občinskega volilnega reda za Kranjsko, zavrnilo, češ da je bilo volilca (Gl. in Gas.), vpisanega pod zapisnikom št. 19 volilskega imenika, z njegovim celim davkom v znesku 4119 K 82 h uvrstiti v II. volilni razred in sicer zato, ker spada večji del tega davčnega zneska v davčno tretjino II. volilnega razreda, vsled česar je bila ta tretjina izčrpana in je bilo potem moči pritožitelja po njegovem davku uvrstiti le v III. volilni razred.

Pritožba ugovarja, da spada volilec pod zap. št. 19 (Gl. in Gas.), čigar davek v znesku 4119 K 82 h stoji med prvo in drugo tretjino skupne davčne vsote, merodavne za te občinske volitve, sicer v II. volilni razred, toda ne s svojim celim davkom 4119 K 82 h, temveč samo z delnim zneskom 2656 K 28 h, ki odpade na II. davčno tretjino, dočim bi bilo zaračunati ostanek 1463 K 54 h, ker pripada k prvi davčni tretjini, za sestavo prvega volilnega razreda. Ako se potemtakem davek pravilno razdeli, bi moral biti pritožitelj uvrščen v II., ne pa v III. volilni razred.

Upravno sodišče je spoznalo pritožbo za utemeljeno iz tehle razlogov:

Po §-u 13 občinskega volilnega reda je v svrhu sestave volilnih razredov tam, kjer je sestaviti 3 volilne razrede, razdeliti skupno davčno vsoto, ki jo izkazuje zaznamek občinskih volilnih upravičencev (§ 12), na tri enake dele, kadar treba napraviti 3 volilne razrede. Volilni upravičenci, ki po zaporednih številkah imenovanega zaznamka plačujejo prvo tretjino skupne davčne vsote, spadajo v prvi volilni razred, tisti, ki plačujejo drugo tretjino te vsote, v drugi, vsi ostali volilni upravičenci, torej oni, ki pride njih davek v tretjo tretjino, pa v tretji volilni razred. Ako pa — in to se pač pogostoma dogodi — pride pri tej tretjinski delitvi davek kakega posameznega volilca na tretjinski vsoti dveh volilnih razredov, ali — kakor se izraža zakon — ako se skupna davčna vsota ne dá po potrebi razdeliti, ne da bi bilo treba davek kakega posameznega volilnega upravičenca ločiti, za take slučaje vелеva navedena določba, da je le-tega prišteti tistemu volilnemu razredu, na katerega pride večji del

njegovega davka. Tako je popolna enakost davčnih vsot za vse tri volilne razrede načeloma predpisana, in le glede tistega posameznega volilca, pri katerem je dvomljivo, v kateri volilni razred da spada, ker s svojim davkom pripada deloma v prvo in deloma v drugo tretjino ali deloma v drugo in deloma v tretjo tretjino — se odreja, da je tega posameznega volilca prišteti k tistemu volilnemu razredu, h kateremu pripada večji del njegovega davka. Zakon pa ne določa, da imej ta uvrstitev vpliv na višino davčnih vsot pri ostalih volilnih razredih in potemtakem na uvrstitev ostalih volilcev, in tembolj je smatrati, da zakon ni imel tega namena, ker bi bil sicer gotovo v tem smislu kaj ukrenil, kakor je v slučaju §-a 15 leg. cit. izrecno ustanovil izjemo od načelne enakosti davčnih vsot vseh treh volilnih razredov.

Izpodbijane določbe tudi ne podpira uvaževanje, katero je poudarjal na javni ustni razpravi zastopnik pozvanega oblastva, češ, da volilnega upravičenca ni moči ločiti od njegovega davka, da tvorita volilec in davek „nerazdružno volilno enoto“, in da je vsled tega, ako se volilca uvrsti v določen volilni razred, tudi vso davčno vsoto tega volilca prišteti k istemu volilnemu razredu.

Ta nazor ni pravilen. Kajti volilski imeniki imajo samo namen, da predložijo uvrstitev občinskih volilnih upravičencev v volilne razrede. Davek je le računsko sredstvo, ne pa objekt uradnega dejanja. Zato je sploh nepravilno, ako se govori, kakor da bi bili davki odkazani volilnim razredom. Poleg tega je besedilo zakona samo proti temu nazoru izpodbijane določbe, ker zadnji odstavek §-a 13 občinskega volilnega reda ne le ne izključuje, da se davek posameznega, na meji dveh volilnih razredov stoječega volilca vzame v račun deloma pri enem, deloma pri drugem volilnem razredu, temveč tak postopek celo premišlja govoreč o slučaju, ko se skupna davčna vsota ne da na tri dele razdeliti, ne da bi se moral deliti davek posameznega volilnega upravičenca in ko naj se dene po večjem delu k enem, po manjšem delu k drugemu volilnemu razredu.

Ker pade po dejanskem stanju pritožbe, ki ga oblastvo ni oporekalo, ves pritožiteljev davek v drugo tretjino skupne davčne vsote in ker sloni zavrnitev pritožiteljeve reklamacijske zahteve izključno na nepravilnem pravnem nazoru, da je v slučaju zadnjega odstavka §-a 13 občinskega volilnega reda ves volilčev davek vštet v tisti volilni razred, h kateremu je bil volilec po tem določilu prišteti, je bilo izpodbijano odločbo, ker v zakonu neutemeljeno, razveljaviti.

Dr. D. M.

Listnica upravnistva.

Naročnino so plačali: Sl. županstvo Sv. Štefan na Štajerskem; sl. županstvo Tomin; sl. županstvo St. Peter pri Rudolfem; sl. županstvo v Mozirju; sl. županstvo Radeče pri Zid. mostu; sl. županstvo v Litiji; sl. županstvo Vojska pri Logatcu; sl. županstvo Radomlje; sl. županstvo Sardinje; g. M. Barle, St. Jurij pri Kranju; g. Izidor Kožljn, Biljana; sl. županstvo Trojane; g. Milan Blass, Sv. Barbara v Halozah.